

Nf. 41.
(1)

6.
11

SPECIMEN
BIBLIOTHECÆ
ARABICÆ

QUA
LIBRI ARABICE EDITI
RECENSENTUR

AUTORE
IO. HENR. CALLENBERG
Ph. Prof. Publ. Ord.

Halæ in typographia instituti iudaici
ch lccc xxxvi.

*****:*****

*****:*****

§. I.

Ubi possumus, temporis, quo euulgati
sunt libri arabici, in narratione hac ra-
tionem habebimus; ubi autem id non licu-
erit, vulgaris indicis modum sequemur.
Anno MDV. Petrus de *Alcala* vulgavit gram-
A ma-

*Alcala. Arte para ligeramente saber la len-
gua arauiga. Item: dictionarium arabi-
cohispanicum, granatae, 1505. hispanicis
litteris. Kirstenius in vitis euangel, 4.*

maticam & vocum farraginem. Guilielmus Postellus anno MDXXXIIX. grammaticam publicavit. Anno MDXLIII. Theodorus Bibliander latinam alcorani versionem, sæculi duodecimi anno quadragesimo tertio, sub abbatis *chuniacensis* auspiciis, a Roberto *Retinensi* confectam, in lucem emisit. Scripsit Bibliander apologiam pro editione alcorani, ad omnes episcopos, doctores & pastores ecclesiarum europæ; quam, sequentis sæculi anno octavo supra trigessimum, rostockii seorsim publicæ luci exposuit Jo. Fabricius, dantischanus. Jacobus *Christmannus* anno octogesimo secundo litterarum formas typis exscribi curavit. Euangelia anno primo supra nonagesimum in Italia vulgabantur: secundo *Alhaagfibi* gram-

Grammaticam publicavit, *parisiis* 4. *Colomesii melange curieux*, 59.

Alcorani versionem: *Mahumetis, eiusque successorum vitæ & doctrina, ipseque alcoran, olim in lat. translatus a Petro, abbate chuniacensi. Item eius confutationes, per probatissimos autores institutæ. Acc. turcarum res gestæ, maxime memorabiles a nongentis annis; tiguri. f.*

Litterarum formas, sub titulo: *alphabetum arabicum; neapol. 4.*

Euangelia arabicolatina, typis *mediceis. f.*
Alhaagfibi: romæ edita est. Kirst. gramm. arab. lib. 3. p. 7.

grammatica : quinto lugduni batauorum,
specimen characterum arabicorum.

§. 2. Progredimur ad sæculum XVII.
Oſtauo & ultimo primi decennii anno Petrus
Kirſſenius grammaticam wratislaviæ vulgavit:
nec non vitas quatuor euangelistarum, ora-
tionem dominicam, pſalmum L. & alcorani
caput primum: anno nono Auicennæ parti-

A 2

cu-

Kirſſenius grammaticam. *Liber primus,*
ſeu orthographia & proſodia arabica,
bresla, anno 1608. fol. Liber ſecundus,
ſeu etymologia arabica, ibidem, 1610.
fol. Liber tertius, ſeu ſyntaxis arabica;
ibidem 1610. fol.

Vitas 4. euangelistarum, *ex cod. mſc. arab.*
caſ. erutas, bresla, typis arab. ac ſum-
tibus autoris, fol.

Orationem dominicam, *ſub titulo: tria*
ſpecimina characterum arabicorum, ſeu
oratio dominica, ex vetuſto codice mſc.
arabico caſareo transcripta, &c. bresla,
1608. fol.

Auicennæ particulam. *Liber ſecundus de*
canone canonis a filio Sinæ (i. e. Au-
cennæ) ex aſiatico & africano exem-
plari mſc. caſ. arabice per partes editus,
& ad verbum in latinum translatus,
notisque, textum concernentibus, illu-
ſtratus, bresla, 1609. f.

culam; undecimo Iudæ, apostoli, epistolam.

§. 3. Anno decimo tertio maior Thomæ Erpenii grammatica publicata, anno autem trigesimo sexto auctior recusa est: decimo quarto a Iosepho Scaligero collecta prouerbia arabica cum latina interpretatione in lucem edita sunt: decimo septimo Erpenius historiam Iosephi, ex alcorano excerptam, cum triplici versione notisque, Iugduni batauorum edidit.

§. 4.

Epistolam Iudæ, ex msc. heidelbergensi arab. ad verbum translata, breslæ, typis arabicis, & sumtibus auctoris, in officina baumanniana. f. Accepimus etiam a Kirstenio decadem sacram canticorum & carminum: item Matthæi euangelium, notis arabicis illustratum. Vide notas eius in euangelium S. Matthæi, ex collatione textuum arabicorum, ægypt. hebr. syr. græc. lat. breslæ, typis arabicis ac sumtibus auctoris, in officina baumanniana, anno 1611.

Iosepho Scaligero. Colomesii melange curieux. 112.

Erpenius. Idem edidit pentateuchi mosaici & noui testamenti versionem arabicam; paraphrasin euangelii iohannei, latine versam, notisque instructam; prouerbiorum arabicorum centurias II. adnotationes in Raphelengii lexicon.

§. 4. Tertiū decennii medio cogitandi rationandique regulæ, cum christianæ religionis rudimentis quibusdam, in lucem prolatae sunt: anno septimo copiosior, quam Robertus Bellarminus scripsit, declaratio doctrinæ christianæ, a joanne Hefronita in arabicam linguam translata est.

A 3

§. 5.

Ratiocinandique regulæ, *sub hoc titulo: isagoge, siue introductorium arabicum in scientiam logices, cum versione latina; ac thesēs sanctæ fidei; apud stephanum Paulinum. 4.*

Doctrinæ christianæ: *Dichiaratione della dottrina christiana piu copiosa del Bellarmino, tradotta in lingua arabica da giov. Hefronita; romæ, typis congreg. de propag. fid. 1627. 8. Relatum quoque legi: Bellarmini doctrinam christianam ex italico in arabicam versam a victorio Scialac & gabriele Sionita, philosophiæ atque theologiæ professoribus, editamque (seu recusam, nisi ex anno MDCXIII. error addendo fecerit MDCCXIII.) romæ, ex typographia sauariana MDCCXIII. Franciscum Sauary, qui gallicarum regi a consiliis fuit, eiusque apud romanum pontificem orator, sumtus præbuisse librum (primo) edentibus; eo consilio, ut præcipue alexandrinis succurreret,*

§. 5. Quarti decennii initio grammatica, *Agrumia* appellata, cum latina Thomæ Obicini interpretatione, romæ prelo subiiciebatur: anno secundo Joannes Baptista Vallius ex hymnorum dauidicorum versione voces arabicas in unum volumen collegit: tertio litterarum formæ romanæ exscribebantur: vocum vulgarium collectionem Dominicus Germanus *de Silesia*, preli romani ope, multiplicauit. Septimo anno Joannes Fabricius rostockii in lucem edidit specimen arabicum, in quo sunt scriptiones arabum quorundam, iudicium de arabum soluto dicendi genere, & de eorundem poesi. Tum *Guadagnoli* defensio christianæ religionis aduersus muhamme-

ret, inter quos olim gallicana nationis consul degerat. Interpretes, consentiente Bellarmino, nonnulla addiderunt, & omiserunt alia, quæ exemplar habet italicum, prout gentis, cui destinata fuit versio, opinioniones, moresque requirere videbantur. Item Iustus Bellouæus, capucinus, Bellarmini institutionem catechetica[m] arabibus intelligibilem fecisse memoratur.

Jo. Baptista Vallius: *dictionaryn latin - arabicum Dauidis regis. Paris. colom. melange curieux. 161.*

Multiplicauit: *fabrica piccola della lingua arabica vulgare & Italiana. 4.*

medanos, antea latine publicata, arabice quoque in lucem edita est. Exemplum latini libri extat in halensis orphanotropei bibliotheca, quod olim maronitarum collegii raennensis fuit, cuius socius sua manu passim Guadagnoli adscripsit refutationem. Octavo quarti decennii anno dictus Fabricius fœderis, quod cum christianis *Mubammedus* pepigisse ferrur, instrumentum rostochii recudi curavit. Illud anno circiter trigesimo huius sæculi parisiis in lucem prolatum erat a gabriele Sionita. Germanice quoque extat. Adfirmat Sionita, ipsum esse genuinum: Grotius vero putat, christianos id effinxisse, ut, ob-

A 4

tento

Latine publicata: *apologia pro christiana religione, qua a R. P. Philippo Guadagnolo Malleanensi, clericorum regul. minorum s. theologiæ & arabicæ linguæ professore, respondetur ad obiectiones Ahmed filii Zin Alabedin, persæ aspabensis, contentas in libro inscripto, Politor speculi. Romæ, typis sacre congreg. de propag. fide. MDCXXXI. 4.*

Recudi curavit, *inscriptum: Mubammedis testamentum, siue pacta, cum christianis in oriente inita, &c.*

Prolatum erat, *apud Antonium Vitrag, Grotius, epist. ad gallos p. 239.*

Germanice: *Mahomets testament, benebst einer turckischen propheceyung, 1664. 4.*

tento tanto nomine, moslemis æquioribus uterentur. Romæ, scriptum sub titulo: *anzitbesis fidei arabica*, publicabatur. Anno nono vorum maior collectio romanis typis exscripta fuit.

§. 6. Sub quinti decennii principio hamburgi alcorani translatio belgica vulgata est; anno secundo romæ grammatica philippi Guadagnoli, cum psalmis quibusdam dauidicis; tertio a leuino Warnero profecta doctrina de Christo muhammedica. Anno octauo romanus præsul arabibus formulam sua sacra pro-

Maiores collectio: *fabrica magna lingue arabica, cum interpretatione latina & italica, accommodata ad usum lingue vulgaris & scripturalis, auctore f. dominico germano de Silesia. f.*

Translatio Belgica: *de arabsche alcoran van Mahomet, hamburg. 1641. 4.*

Grammatica: *institutiones lingue arabica. f.*

Psalms quibusdam: *sette salmi penitentiali arabici 8. Hoc tempore edebatur etiam scriptum, cuius hic est titulus: dottrina arabica italiana, roma typis congreg. de prop. fid. 8.*

Doctrina de Christo: *compendium muhammedanum de Christo & christianareligione, lugd. bat. 1643.*

Formulam sua sacra profitendi: *breuis orthodoxæ fidei professio, arabice. 8.*

profitendi exhibuit: nono andreas du Ryer gallicam alcorani versionem parisiis publici iuris fecit: decimo Pocokius publicavit specimen historiae arabum: in publicum quoque exiit chorasiniæ & mauaralnahræ descriptio, ex tabulis *Abulfeda* Ismaelis desumpta, arabice & latine. Joannes Grauius londini edidit *Ulug Beigi* epochas celebriores chataiorum, syrorum, arabum, persarum, chorasmiiorum, cum versione latina.

§. 7. Sexti decennii anno tertio annali-um *Baronii* pars prima & secunda romæ arabice vulgabatur, auctore *Briçtio* rhedonense, capucino. *Golius* lugduni batauorum edidit lexicon, in quod deriuatum est, quod *Gieughari* liber, dictus sæcundum flumen, continet. Quod opus quomodo perfici possit, *Hagerus* ostendit. Anno quinto *Matthias Wasmuthus* grammaticam scripsit: quinto *Briçtius* romæ edidit annalium sacrorum epitomen; & lugduni batauarum Joannes Ge-

A 5

or.

Alcoranni versionem, recusam anno nostri sæculi decimo nono, atque sic inscriptam:
L'alcoran de mahomet, translate d' arabe en françois par le sieur du Ryer, à auers. -- paris. Colomes. melange curieux. 163.

Historiæ arabum, oxoniæ. 4. 1650.

Hagerus, in consilio de supplemento lexici arabicolatini goliani. Dicunt: Golii belgice de lingua hac scriptam grammaticam reperiri.

orgius Nisselius alcorani caput XIV. & XV. cum triplici versione: septimo Petrus Vatterius *Elmacini* historiam gallice vulgavit: octauo *Arabshadis* commentarios de vita Tamerlanis lutetiæ parisiiorum petrus Vatterius gallis intelligibilem reddidit; atque *Eutychii*, patriarchæ alexandrini, annales, interprete eduardo Pocokio, oxoniensibus typis exscripti sunt.

§. 8. Septimi decennii anno primo idem Pocokius notas conscripsit in *Tograi*, poetæ arabis, carmen: sexto henningius *Henningi* proposuit muhammedanum precantem. Christophorus Cellarius sexto noni decennii anno isagogen in linguam arabicam cizæ publicauit: octauo matth. fridericus Beckius specimen arabicum augustæ vindelicorum; & paduæ typis exscripta est prouerbiorum collectio, quam th. Agnelline debemus. Perfice

Alcorani caput, *lugduni bat.* 4.

Petrus Vatterius, *paris.*

Muhammedanum precantem, *flesuici*, 8.

Specimen arabicum. *Bina alcorani capitula latine vertit, notisque illustrauit.*

Prouerbiorum collectio: *prouerbii utili e virtuosu in lingua araba, persiana e turca, gran parte in versi, con la loro ispiegatione in lingua latina & italiana; & alcuni vocaboli di dette lingue: raccolti da timoteo*

fice quoque & turcice reddita sunt prouerbia ista; ipfisque latina & italica explicatio subiecta.

§. 9. Ultimi decennii anno quarto *Iacobi* apostoli, epistolæ, catholicæ versionem arabicam vitembergæ in lucem emisit nic. Panecius, apposita interpretatione Nisselii; septimo liber de infantia Christi, curante henrico *Sicke*, in lucem prodiit. Is ex græco versus est, sed græcum intercidit. Octauo excusum est specimen versionis alcoranicæ, quod caput alcorani decimum nonum de *Maria* complectitur. Queritur autor, quod indice ac collectione concordium locutionum alcorani destituamur. Hortatur, ut hunc librum, collatis hebræorum, christianorum & ara-

moteco Agnellini, il minimo fra i vescoui della mesopotamia, in padoua, nella stamperia del seminario. 8.

De infantia Christi. *Euangelium infantie, traiecti ad rhenum, 8. pag. 254. Conferantur Hinckelmannus in præfatione alcorani, Hottingerus in dissert. III. p. 197. 198. Baronius ad annum Christi I. sect. 46. Richardus Simon dans l'histoire critique du nouueau testam. c. 3. p. 29. 30. Iudovicus de Dieu in notis ad historiam Christi, a Xauierio persice scriptam, 588. Maraccius in parte I. prodromi alc. 59.*

Excusum est, colon. brandenb. 4. autor nouem suum tribus litteris s. g. f. conclusit.

arabum antiquitatibus, illustremus. Ultimo sæculi XVII. anno geneleos initium francofurti in lucem prodiit.

§. 10. Sæculum decimum octauum hæc habet. Eius anno primo georgii Othonis grammatica francofurti in lucem emissæ est. Septimo iusti helfr. Happelii, & joannis henrici Maji grammaticæ: nono alb. Schultens huius linguæ præsidia ad sacri codicis illustrationem adhibuit. Anno decimo octauo joannes godofredus Lackemacherus elementa linguæ huius, ductu Hardtii, in lucem edidit.

§. 11. Hactenus secundum tempus quosdam enumerauimus libros; nunc alios subiiciemus, in quorum ætatem non potuimus accurate inquirere. Prostant philosophus autodidaktos, seu epistola *Abigzaaphari*, arabice & latine ab eduardo Pocokio, filio, edita:

Geneleos initium: quatuor prima capita geneleos, arabice & latine ex bibliis polyglottis separatim edita a M. G. C. B. 4.

Happelii: institutio linguæ arabicæ. 4.

Maji: breuis institutio linguæ arabicæ, cum glossario iusti helfr. Happelii. 4.

Schultens: animaduersiones philologicæ & criticæ ad varia loca vet. test. in quibus, ope præcipue linguæ arabicæ, multa, ab interpretibus nondum satis intellecta, illustrantur, quamplurima etiam, noue explicanda, modeste proponuntur; amstelod. 8.

ra: & *Abulfeda* adagia quædam & proueria. Theophilus *Agnelius*, archiepiscopus mardenius, libellum de christiana perfectione arabice vertit. Grammaticam, *Tasriph Scheich Alemanni*, in lucem emisit jo. baptista Raymundus. Ali sententiæ publicatæ sunt; item muhammedis *Affanbaschiadis* grammatica: *Auerrois* atque *Auicenna* opera latine interpretatus est, & commentariis illustrauit armegandus Blasii. *Auicenna* scripta petrus quoque Vatterius latine vertit: angeli *Canini* extat grammatica: joanni *Elichmanno* Cebetis tabulam græcam, arabicam & latinam debemus. Ecclesiæ græcæ cum romana concordia romæ publici iuris facta est, annitente *Euthymio* tyri & sidonis archiepiscopo.

Caf.

De christiana perfectione: *breue compendio della perfectione christiana.*

Muhammedis, *Romæ excusa est.* Kirst, gramm. arab. lib. 3. p. 7. 8.

Auicennæ atque *Auerrois.* Colomesii *melange curieux.* 1.

Auicennæ scripta. colom. *melange curieux.* Kirstenius lib. 2. de canone canonis *Auicennæ* p. 7. scribit: *Auicennæ* opera romæ excusa esse, sed vitiose. Eorum librum primum restitutum ab Andrea Gratiolo Salodiano. conf. quoque grammat. eius 2.

Cum romana occidentali *Bayeri hist. con-greg. de propag. fide* 38.

Casparus Hornius *Gebri*, arabis, chymiam emendavit, eique suam adjunxit alchymiae gebricæ medullam: *Giggeji* thesaurus linguæ arabicæ, auspiciis cardinalis, Borromei, publicatus, lexicon est.

§. 12. Claudius *Hardy* epistolam, a regulo quodam orientali, ad Ludouicum XIV. galliæ regem, scriptam, arabice reddidit: *Iosephi*, ægyptii, paraphrasin quatuor priorum conciliorum generalium interpretatus est guilielmus Beueregius; thomæ *Kempisii* libros de imitatione Christi petrus Golius in arabicam linguam transtulit; habentur *Locmanni* fabulæ; gabdorrachmani *Nasaridis* de somniis libellus, a petro Vatterio gallice versus; thomæ Obicini logica; thomæ *Perierii* lexicon arabicum; francisci *Raphelengii* arabicarum vocum collectio; bartholin *Rathmanni* grammatica. A christiano *Rauio* euulgata prima alcorani capita; catechismus *Richelii* a justo Bellouaco in arabicum versus.

Ex.

Giggeji. Chamberlaynii orat. domin. p. 5.

Claudius Hardy. *Colomesii melange curieux.*

259.

Beueregius, *in synodico suo.*

Kempisii libros. *Colomesii melange curieux. 83.*

Gabdorrachmani. *Paris. Colom. melange curieux. 223.*

Thomas Perierius. *Colomesii melange curieux. 261.*

In arabicum versus est, *parisiis.*

Extant andreae *Sennerti* grammatica: ruthgeri *Spey*, boiardiani, grammatica, & capita quædam religionis christianæ; joannis baptistæ *Vallii* vocum collectio, illis præsertim inseruiens, qui arabice scribere cupiunt.

§. 13. Jo. *Zechendorffius* edidit orationis dominicæ resolutionem. Idem duas suratas alcorani, sc. LXI. & LXXIIX. vulgavit, cum earum refutatione arabica. Alcorani verba & refutatio adiectam habent versionem latinam. Diuinam, memorat, se iuuare voluisse conuersionem turcarum, persarum, mauritanorum, aliorumque. Se abhinc viginti annos alcoranum totum vertisse in latinum sermonem, atque magna ex parte refutasse; sed schedas fere omnes perisse, in quibus refutatio perscripta sit. Postea se capita etiam catechetica christianæ religionis perferce reddidisse. Adiecit epistolas, quibus institutum laudatur, christophori Crinesii, georgii Kœnigii, danielis Schwenterii, ludouici de Dieu, joannis Fabricii, gedanensis. *Crinesius* dicit: se lexicon componere arabicum ex verbis psalterii. Thomæ Erpenio fuisse consilium publicandi alcoranum refutatum. *Zechendorfo* spiritum jehouæ euglotton concessum, ut turcas veritatis scientia imbuere possit. Optat, ut, quemadmodum Lutherus occidentalem vicerit antichristum, ita ille

Suratas alcorani, *Specimen suratum aliquot ex alcorani systemate, cygneæ.* 4.

ille orientalem debellet. In *Kanigii* epistola est: Zechendorfium singulari prouidentia Dei excitatum, ut sedenti in tenebris populo, luce veritatis accensa, praeluceat, multosque a vanitate traducat ad veri Dei cultum. Hoc opitulante, praeclarum conatum non fore inanem. Se monere ipsum, ut alcorani confutationem arabice reddat, quo turcae, legentes eam, ad veritatis cognitionem prouehi possint. Item hortari se, ut extantia in alcorano verba in indicem, quem lexicon vocamus, congerat. Ludouicus de *Dieu* joannem Elichmannum, linguis orientalibus, praefertim arabica & persica, apprime eruditum, celebrat. *Fabricius* mentionem facit arabici libri, cujus latina interpretatione iam sit occupatus.

§. 14. *Biblia* romae edita sunt, vulgari versioni latinae accommodata, stiloque tam rudi, ut ab arabibus non possint non contemni. De noui foederis arabicis versionibus agit *Leusdenius*. Jussu Gregorii XIII. pontificis romani, formula sacrae coenae celebrandae publicata fuit. Extant quoque sub eiusdem pontificis auspiciis editae preces christianae, sed syris literis; nec non liturgia.

*Biblia Romae Bayeri historia Congreg. p. 23.
de sacri codicis versione arabica videre quoque poteris Colomesium in melange curieux.
164.*

*Agit Leusdenius, in philologo hebraeo-graeco,
p. 67.*

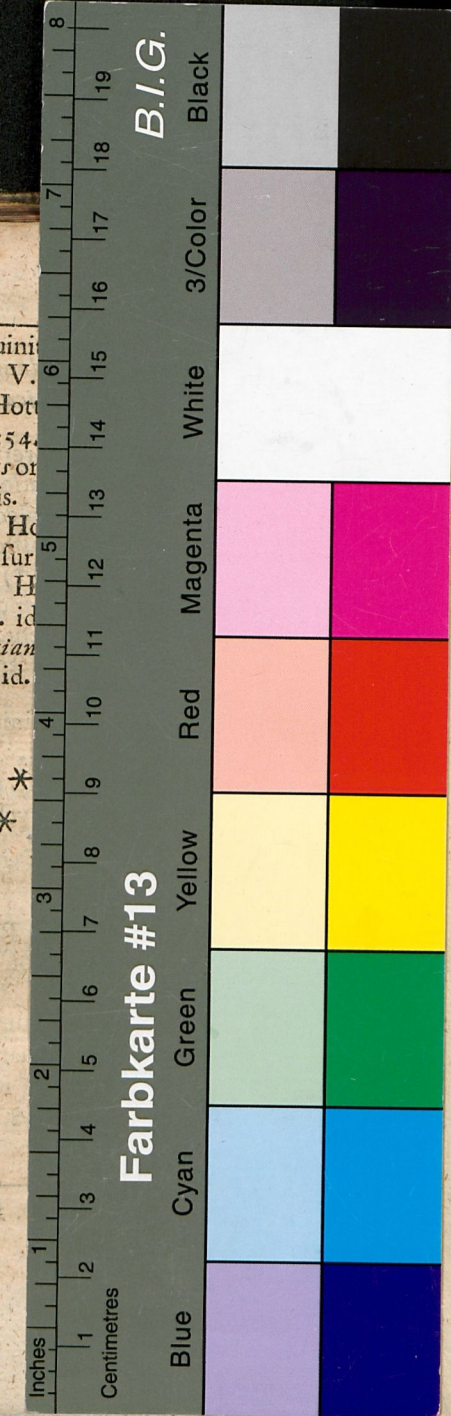
Formula sacrae coenae, missale christ.

Bd 12/6.

S

8

B. C.



SPECIMEN
BIBLIOTHECÆ
ARABICÆ

QUA
LIBRI ARABICE EDITI
RECENSENTUR

AUTORE
IO. HENR. CALLENBERG
Ph. Prof. Publ. Ord.

Hale in typographia instituti iudaici
cb lccc xxxvi.

*****:*****

*****:*****

§. I.

Ubi possumus, temporis, quo euulgati
sunt libri arabici, in narratione hac ra-
tionem habebimus; ubi autem id non licu-
erit, vulgaris indicis modum sequemur.
Anno MDV. Petrus de Alcala vulgavit gram-
ma-

Alcala. *Arte para ligeramente saber la len-
gua arauiga. Item: dictionarium arabi-
cohispanicum, granata, 1505. hispanicis
litteris. Kirsenius in vitis euangel. 4.*